

Бойко Галина Миколаївна
к. психол. н., завідувач кафедри фізичної реабілітації
Полтавського інституту економіки і права ВНЗ ВМУРоЛ „Україна”

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНО-СПОРТИВНОГО СУПРОВОДУ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОРТЕБАМИ

Враховуючи, що фізична культура і спорт є потужним джерелом відновлення психосоматичного здоров'я, корекції та компенсації вроджених і набутих вад розвитку, соціальної адаптації та інтеграції в суспільство у програмі освіти інвалідів важлива увага повинна приділятися реабілітаційно-спортивному супроводу інтегрованого навчання та виховання студентів з особливими потребами [2, 3]. Як показує практичний досвід, вирішення указаних завдань найкращим чином забезпечується завдяки співпраці з українським і регіональним центрами з фізичної культури і спорту інвалідів „Інваспорт”, реабілітаційно-спортивними школами інвалідів, що мають багаторічний досвід роботи у даній галузі.

Комплексною системою супроводу навчання передбачено залучення студентів з особливими потребами до систематичних занять фізичною культурою, відвідування факультативних занять і спортивних секцій із метою поліпшення стану здоров'я, розкриття потенційних можливостей, розширення сфери життєдіяльності молоді з інвалідністю, підвищення розумової та фізичної працездатності, корекції та компенсації відхилень у розвитку, а також соціальної адаптації та інтеграції в суспільство [1,2].

Упровадження системи реабілітаційно-спортивного супроводу навчання студентів з інвалідністю передбачало реалізацію низки організаційних заходів. Зокрема, проведене анкетування дозволило з'ясувати, що в переважній більшості студентів-інвалідів спостерігається упереджене та пасивне ставлення до пропозиції відвідувати реабілітаційно-спортивні заняття. З метою з'ясування причин переважаючого негативного ставлення досліджуваних до можливостей

використання засобів фізичної культури і спорту для поліпшення стану здоров'я, корекції порушень моторної сфери, сприяння психічному, фізичному та соціальному розвитку викладачами кафедри фізичної реабілітації проведено вибіркоче опитування студентів. Його результати дозволили встановити причини негативних тенденцій, що вказують на, переважно, несприятливий розвиток особистості студентів із особливими потребами. Так, кількісний та якісний аналіз отриманих даних дозволив виділити три групи негативних факторів впливу на формування особистості студентів-інвалідів.

По-перше 87 % студентів-інвалідів мають неадекватну (занижену) самооцінку. За низькою самооцінкою приховані два різні психологічні явища: істинна невпевненість у собі, що є наслідком відсутності системи корекційного навчання та виховання соціальної спрямованості на всіх етапах розвитку особистості, а також „захисна” невпевненість у собі, що полягає у самонавіюванні власного невміння, відсутності здібностей тощо, що дозволяє не докладати ніяких зусиль задля досягнення кращих результатів у будь-якій діяльності.

По-друге негативно-насторожене ставлення до занять фізичною культурою, відсутність бажання систематично займатися, відсутність елементарних валеологічних і фізкультурних знань. Причини такого стану є наслідком багаторічної гіперопіки з боку батьків, безпідставного відлучення дітей із вродженими і набутими вадами розвитку від обов'язкових та усіх інших форм занять фізичною культурою, постійного декларування обмежень, а не можливостей дитини з боку найближчого соціального оточення та педагогів на всіх етапах розвитку особистості інвалідів. Це призводить до обмеження дієздатності та сфери життєдіяльності студента-інваліда, низької соціальної активності, порушень психофізичного, соціального та особистісного розвитку.

По-третє, пасивне ставлення студентів із особливими потребами не тільки до власного здоров'я, а й до навчання, що виявляється у небажанні докладати суттєві зусилля задля здобуття освіти. Указане є наслідком неадекватного соціального виховання, коли батьками студентів (у минулому дітей-інвалідів) у

переважній більшості випадків декларувалася і продовжує декларуватися наступна позиція: „Дитині-інваліду всі зобов’язані всіляко сприяти”. У даному випадку відбувається прихована заміна тлумачення терміну „сприяти” на „давати за так” (включаючи освіту) тільки через те, що ми маємо справу з інвалідом.

Отже, виявлені особливості психосоціального розвитку студентів з інвалідністю були враховані у процесі впровадження системи реабілітаційно-спортивного супроводу навчання студентів з особливими потребами, що безпосередньо пов’язане з реалізацією основних державних програм у галузі соціального захисту і підтримки інвалідів, розвитку фізичної культури і спорту та здійснюється через ВНЗ, СДЮСШ спортсменів-інвалідів, регіональний та Український центр із фізичної культури і спорту інвалідів „Інваспорт”. Проведення спільних реабілітаційно-оздоровчих і фізкультурно-спортивних заходів забезпечує відновлення належного стану здоров’я студентів-інвалідів, корекцію та компенсацію вроджених і набутих вад розвитку, підвищення рівня спортивної майстерності, сприяє поступовій освітній адаптації та інтеграції в суспільство студентів з обмеженими можливостями.

Література

1. Бойко Г.М. Організація інтегрованого навчання студентів з обмеженими можливостями на факультативних заняттях з фізичного виховання // Імідж сучасного педагога. – 2005. – № 3–4 (52-53).
2. Бойко Г.М. Теоретичні та практичні аспекти впровадження системи супроводу інтегрованого навчання студентів з обмеженими можливостями // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2006. - № 2.
3. Забезпечення рівних можливостей для навчання студентів з інвалідністю / К.О. Кольченко, Ш. Равер-Лампман, Г.Ф. Нікуліна, Н.Я. Козловська. – К.: Університет „Україна”, 2005. – 76 с.